Ч. 122 Неділя 1 (13) червня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

До ситуациї на Всході.

Отже що буде тепер по грецко-турецкій війні? Чи мир межи Грециєю і Туреччиною та автономія на Креті? Чи турецке войско буде, як доси, стояти і дальше в Тесалії, а магометани і християни на Креті будуть взаїмно різати ся як і доси, а воєнні кораблі держав европейских будуть так само крутити ся коло Крети та Греції і Дарданелїв, щоби нїби то зазначувати волю Европи на Всході? Чи остаточно може з того всего прийде до великої европейскої війни? — Сю послїдну евентуальність треба також брати під розвагу, бо обава загального заколоту европейского не то не щезла вже зовсїм, але все-таки мимо всїляких союзів, спілки европейских фльот на грецко-турецких водах, мимо заходів дипльоматиї, якось від часу до часу виступає знову і проявляють ся факти, котрі давну обаву піддержують і ширять.

Звістно вже, що Туреччина лиш дуже нерадо піддає ся воли Европи, а в послїдних часах, по побідоноснїй війні в Греції, набрала ще більше відваги і таки готова ставити опір жаданям Европи. Держави европейскі не хотїли би допустити до того, щоби Туреччина задержала Тесалію хоч би лиш до того часу, доки Греция не сплатить военного відшкодованя. Турки розумують инакше; они кажуть, що Тесалія належить ся вже їм правом сильнїйшого, они там мабуть вже на добре розґаздували ся, бо завели свою адміністрацию. В Константинополи аґітують сильно за тим, щоби турецке войско не уступало ся з Тесалії. Отже, що буде, коли Туреччина дїйстно не схоче уступити ся із сеї провінциї? Хто змусить єї до того, хто возьме ся проганяти звідтам турецке войско?

Найбільший вплив в Константинополи мала доси Росія і здавало ся, як би она одна стояла найсильнїйше по сторонї Туреччини, а Туреччина єї держала ся і слухала. Коли здавало ся, що побідоносна армія турецка готова навіть машерувати й до самих Атин, могуче слово царя спинило єї в походї. Як звістно, цар вислав до султана дуже чемну депешу, в котрій відкликав ся до его великодушности і до его розуму політичного та радив застановити воєнний похід. Так і стало ся. Але тепер настала зміна в поглядах не лиш в міродайних кругах турецких але й у самого султана. Абдул Гамід чує ся оскорбленим сим кроком царя в своїй повазї, дїткненим в своїй гордости. Цар — так кажуть тепер в Константинополи — може приказувати якомусь свому ґенералови в середней Азиї, щоби він сейчас застановив военний похід, але не другому монарсї, не султанови. В першій хвили годї було ставити опір бажаню царя, і Едгем-паша мусїв здержати свою армію в дальшім походї; але тепер настало загальне невдоволенє против Росиї не лиш в політичних кругах але навіть і в самім Ілдіс-кіоску. Відносини межи Туреччиною а Росиєю стали трохи напружені. Се єсть одна важнїйша характеристика теперішної ситуациї на Всході.

Друга, ще реальнїйша, єсть слїдуюча: В Александриї в Єгипті відбуло ся оногди народнє віче, на котрім Єгиптияни постановили запротестувати против анґлїйскої окупациї краю і просити Туреччину і Европу о поміч против Анґлиї. Анґлїя вже від давна боїть ся того, щоби Туреччина або й цїла Европа, взглядно Росия і Франция не схотїли вмішати ся до єгипетскої справи. Здаєсь бути зовсїм певною річию, що Анґлїя в надії, що війна грецко-турецка ослабить Туреччину, а може і межи европейскими державами викличе якесь непорозуміне, перла потайком Грецию до війни. Стало ся инакше, а обава Анґлиї стала тепер ще більша. Она невдоволена теперішним станом річий на Всході, дає досить різко почути султанови то своє невдоволенє, Анґлїя побоюєсь нинї більше як коли небудь, щоби Туреччина, прийшовши до сили, не схотїла єї в спілцї з Нїмеччиною, Росиєю і Францією викинути з Єгипту. Она старає ся длятого всїма силами надати політицї в Константинополи иньший напрям.

Але бо так само і Франция невдоволена не лиш своїми успіхами на Всході, але й союзом з Росиєю. Той союз не приніс їй нїчого, лиш підніс дуже значно вплив і значінє Росиї не лиш в Европі, але що найважнїйше на цїлім Всходї, так, що то грозить навіть інтересам Франциї тамже. В виду того і францускa дипльоматия заняла вже острійше становище супротив Туреччини в Константинополи. Замітне може й то, що в париских кругах політичних зачинають вже знов говорити о можливости европейскої війни і вказують на то, що францускиий банк після давної тайної умови обовя-

37)

ГОРБАТИЙ.

(З польского — повість Йосифа Корженьовского).

(Дальше).

Лист Уршулї до Марияна звучав:

„Послїдні твої слова, дорогий Мариянe, довго відзивались в моїй души і побільшуючи мою честь для твого серця і характеру, коли то, що вже єсть безконечним, може побільшити ся, спонукали мене ще раз застановити ся над собою і розслїдити ті чувства для иншої особи, о яких ти згадував, а котрі справдї не знаю, коли і як зродили ся. Не хочу розбирати, чим єсть та прихильність і принада, що потягають мене до хорошого і честного молодця, котрого присутність люблю, котрого розмова і поведенє дуже менї сподобали ся, котрому найщирійше желаю, щоби найшов в своїм житю спокій і щастє, на яке заслугує. Але не гадай, мій дорогий друже, щоби мене притягала его внїшність. Вір менї, а ти повинен вірити, бо то сповідь, що спершу найбільше менї сподобав ся задля свого привязаня до тебе, тим що від дитиньства любив тебе; що все був для тебе щирий та що й тепер оказує тобі непохитну призвань. Тому то найлюбійшим предметом нашої розмови був ти, Мариянe. Він може догадував ся, які чувства ти мав для мене, а однако не показав нї одним рухом, нї одним словом, що его то дивує, або що він завидує тобі мого сердечного привязаня. Повіриш менї також, коли тобі скажу, що я не замітила в нїм нї слїду якогось глубшого заняття. Він нас забавляв і стеріг, бо ти віддав єму нас в опіку; любив зі мною розмавляти так як і я з ним, ми разом сьміяли ся, нераз навіть пустували як дїти, аби розвеселити трохи бабуню. Було нам все добре і весело, коли ми були разом, але нї я не чула великої туги, або якого смутку, коли его не було, нї він певне не замічував моєї неприсутности, бо часом не приходив навіть і по два днї. Отже не гадаю, щоби я мусїла бороти ся довго і тяжко з тим чувством, якого нинї не укриваю; також не гадаю, щоби й єму робило то яку журбу, коли би мене стратив з очий на довго, або й на все. Але як я желаю єму щастя, так також я певна, що й він утїшивсь би моїм, бо добрий, благородний і оказав менї сердечну прихильність. Тому не називай дорогий Мариянe жертвою з моєї сторони, що віддаю ся тобі, а тим менше жертвою тяжкою і трудною. Що-ж то за жертва, що іду під опіку найчестнїйшого серця, найсьвятїйшої любови, яка коли була на земли; що я сирота, яка може кождого дня стратити обоїх старушків, що тулят мене під своїм дахом, не піду сама одна в широкий сьвіт, котрого не знаю і бою ся, але буду мати люблячу руку, що мене поведе і високого духа, що вкаже менї мою дорогу і в житю і в тім, що найбільше в житю люблю. Тому повтаряю тобі ще раз дорогий Мариянe, що моя рука належить до тебе, що маєш моє рішуче і невідкличне слово. Буду лише твоєю жінкою, або лишу ся так як єсьм, самою і працюючою для свого вдоволеня, доки буду мати над собою дах і опіку, буду заробляти на хлїб і удержанє, коли Господу Богу сподобає ся покликати до себе мого доброго дїдуня і ту неоцїнену старушку, котрої любов збільшає ся для мене з кождим днем, але котрої здоровлє непокоїть мене чим раз більше. Так відписала я вже дїдуневи і в такій самій гадцї написала я також до твого вітця. Оба ті листи вже пішли, а відпис листу до твого вітця посилаю і тобі, аби ти бачив як я шаную того честного чоловіка, котрий вірить, що лиш я можу тобі дати щастє, що я годна стати потїхою его старости і окрасою твого житя. Отже що має стати ся, то стане ся і так зроблена річ вже не дасть ся змінити. Але чи то стане ся нинї, чи завтра, чи за рік, то вже не буде мати нїякого впливу на нашу спільну долю. Тому для мого і твого спокою, хочу тебе просити дорогий Мариянe, щоби ти не напирав і не жадав приспішеня нашого вінчаня. За той час, о який тебе прошу, поборю цїлком ті чувства, які перешкаджають менї нинї спокійно думати о моїй будучинї і від часу до часу захитують моєю постановою. Щоби ти менї в тій борбі допоміг, а собі забезпечив спокій, для мене дорожший як мій власний, прошу тебе і благаю, мій найлїпший друже і опікуне, віддали єго звідти яким способом, бодай на один рік. За той час, не скажу, щоби я его цїлком забула, бо того як розумний чоловік не можеш жадати; але пересьвідчу себе і тебе, що не видячи его буду могла бути спокійна і весела, витати тебе все з радостию і прощати з жалем, отже що він не єсть менї так потрібний до житя і щастя, як я тобі потрібна. Пан Анзельм говорив нам недавно, що був би щасливий, щоби хоч раз ще перед смертию побачив

завий дати на ту евентуальність міліярд франків.

Як бачимо, ситуация на Всході представляє ся не конче рожево. Межи державами европейскими нема такої згоди, як би то можна було припускати, а дальші відносини зависять головно від того, як закінчать ся переговори в справі мира межи Туреччиною і Грециєю та справа кретийска. Туреччина держить нині фактично в своїх руках не лиш долю цілого Всходу, але й цілої Европи. Упір єї в справі окупациї Тессалиї міг би дуже легко довести до такого конфлікту, котрий відбив би ся і на цілій Европі, а на Всході викликавби великі зміни.

Новинки.

Львів дня 12-го червня 1897.

— **Є. Е. п. Намістник** кн. Евст. Сангушко повернув передвчера до Львова Днесь в суботу їде п. Намістник на стрічу п. Міністра рільництва гр. Ледебура до Кракова і поїде з ним до Гумниск. В понеділок прибуде Є. Е. п. Міністер в товаристві кн. Намістника до Львова.

— **Нові вибори до ради повітової в Борщеві** розписало ц. к. Намістництво для громад сільских на день 22-го, для міст на 23-го, а для курії більших посілостий на 26-го н. ст. линия с. р. Властителі більших посілостий вибирають 9, міста і місточка 5, а сільскі громади 12 членів.

— **Вечерок в честь Преосьв. епископа Константина Чеховича** устроено дня 2-го червня в день сьв. Константина і Єлени, яко в день патрона школи в Махнові. По торжественнім богослуженю, підчас котрого співав вельми хороше хор під управою місцевого учителя, зібрала ся так місцева як і з околиці численна публика в хороше прибраній і умаєній школі. Народу зібрало ся таке множество, що простора комната не могла помістити і більша половина мусїла остати на дворі. Передні крісла заняли замісцеві гості, як: оо. Ломницкий, Леонтович, Гісовский, Калужняцкий з Угнова і инші з родинами з Гребенова, з Тенятиск, з Жиравець і прочих сіл. Вечерок розпочав промовою о. Кузик, місцевий парох, в котрій представив розвій шкіл, котрим початок дала наша церков і опікує ся дальше ними. Піднїс заслуги покійних владик Снїгурского, Яхимовича на поли шкільництва і звернув ся до Преосьв. Константина, підносячи Єго любов до народу, заслуги на поли піднесения образования (інститут дівочий в Перемишли і працю для Церкви) та пожелав, щоби Господь кріпив сили Достойного Владики на многі літа. Хор відспівав хороше „многая літа“, а присутні вислухали его з радостию і повні вдоволеня. Почім приступлено до решти точок програми. Торжество закінчив промовою о. Леонтович, котрий піднїс заслуги місцевого пароха і учителя та віддав честь примірній громаді, що показала так хороший поступ.

— **Важне для селян.** П. Міністер судівництва пригадав осібним окружником всім судам, щоби тих, котрі хотять леґалізувати акти правні або декларують ся з вписами до кних ґрунтових, не відсилали до нотарів, але щоби згадані вимности полагоджували ся просто в судах.

— **Елементарні нещастя.** Рубрика та стаєсь у нас щоденною, бо кождого дня доходять нові вісти о повенях і заливах. І так пишуть з Дрогобича, що дощі попсували в тамтих сторонах дороги так дуже, що люди не можуть навіть обірнику возити. Поля непообсївані стоять під водою, а засіви пожовкли і гниють. Ріка Тисьменица і другі поменші повиливали. — З під Сокаля доносять, що там лютила ся 28 мин. м. страшна злива з градом. Вода замулила огороди і сіножати, а град дуже пошкодив житам. В Сільци, Пархачи і других прибережних селах виплив широко Буг і наробив чимало шкоди. — Значні повени навістили околиці, положені над середним Дунаєм, коло Орсови, а також коло Букарешту і Царгороду повиливали ріки. — В Чехії, коло Авсіґ зливи понищили много винниць, а в селї Ґунляйн над Лабою покрив град землю на два метри високою верствою.

— **Підпал.** В Жидачеві згоріла в ночи з 8 на 9 с. м. одна загорода в наслідок підпалу. Злобний палїй замкнув стайню на колодку, щоби утруднити вирятоване товару. Властитель загороди повідривав скоблї, влетів до стайнї і хотів товар повідпинати, але вспів лиш одну штуку вивести, а чотири штуки згоріли. Сам же господар попарив собі сильно руки, ноги і лице. Підозріного о підпал приарештувала жандармерия.

— **Небезпечні збитки.** На шляху зелізницї коло Шипинців на Буковині, поклали якісь збиточники на поперек шин грубий поріг від моста. Поспішний поїзд, що надійшов зі Львова повною силою пари, розторощив на дрібні кусники запору. Поїзд задержали і оглянули машину. Ушкодженя не було жадного і поїзд міг рушити дальше. За збиточниками слїдить жандармерия.

— **Самоубийство.** Др. Мартин Вількенс, професор академії рільничої у Відни, відобрав собі житє вистрілом з револьвера. Причиною був нервовий розстрій і неохота до житя. Числив 64 літ. З его наукових праць важні особливо праці о годівли худоби.

— **Циганів,** що недавно були у Львові і звідси від'їхали до Бродів, обікрали там два спритнїйші від циганів жиди. Они украли їм два коні, а коли цигани стали глядати виновників і кинули підозріне на якихсь жидів, ті їх побили. В бійцї обдерто циганьскому війтови цїлий перед від кафтана, густо вишиваного грубими срібними монетами. Остаточно вислідила жандармерия виновників і відставила їх до суду.

— **Цїла рада громадска в арештї.** В містї Фодория в Італії викрила ся в касї маґістратскій дефравдация на 354 тисячів лїрів, в наслідок чого префектура приказала увязнити всїх 42 радних міста і зарядила против них строге доходжене.

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского і Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (кліш зроблений за границею). Коробка того листового папару враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти“) по цїнї від 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і виховане.

Добрі ради.

Числїть ся з часом і роботою.

— Як числити ся з часом і роботою, покаже слїдуючий примір, надісланий нам одним із наших читателів у відповіди на питане, чому тютюн треба садити близько води. Тютюн, як звістно, треба часто і добре підливати, отже треба на то богато часу і богато роботи — кілько, то покаже нам слїдуюче обчислене: Щоби виплекати один корч тютюну в розсаднику, шкілцї і на плянтациї, треба до того 8 літрів води. На 720 квадр. метрах ґрунту містить ся около 2500 корчів (не вчисляючи насаджування), отже треба на то тілько разів по 8 літрів води, кілько корчів, значить ся 20.000 літрів. Коли-ж коновка води містить в собі 8 літрів, то 2.500 коновок, а носячи по дві коновки нараз, треба 1.250 разів обернути по воду. Припустім, що вода не дуже далеко, оттак на 500 метрів від плянтациї, то щоби

ті цїнні дїла штуки, які знає лише з рисунків і описів, а яких дійстну красоту лише причуває. Отже піддаю тобі дорогий Мариняне гадку, котрої переведене єсть для нас обоїх рівноважне. Вишли свого старого учителя разом з сином бодай на рік до Дрезна. Твій отець, що так тебе любить, певне не відмовить тобі на то гроший. Пан Анзельм утїшить ся, прийме від тебе ту жертву як від вдячного ученика, поведе роботу сина, а той чесний молодець, твій приятель і мій, — бо все ним буде, хоч стратить мою любов, котрої впрочім і не догадує ся — зискає на вправі і знаню штуки, котра з часом дасть єму лїпше удержане і може забезпечити его на будучність. Тепер дорогий Мариняне, знаєш вже всьо, знаєш моє серце і бачиш, що я не була необачна, коли тобі сказала, що буду твоєю; що я ні благородна ні милосердна, лише щира, коли і тепер повторю, що найдеш в менї вірну жінку, постійну і щиру приятельку, котра може часом знудить тебе, коли схоче духом іти за тобою, але ніколи не засмутить тебе своїм насупленим чолом і нїякою сльозою, що зраджувала би жалуюче серце, не обидить і не дїткне тебе. Стискаю твою руку з сердечним привязанєм і дожидаю вас завтра спокійна і віруюча своїй силї. Твоя на все Уршуля“.

Мариян був надто розумний, аби тїшити ся тим виповненем своїх найдорожших бажань. В словах тих, на вид таких простих і спокійних, добачив він глубоку борбу і добре знав, що та гарна і висока душа дала ся пірвати на хвилю благородною улудою, що озолотила кайдани, які на себе вложила. Отже сам був рад з тої проволоки, якої від него жадала, надіючись, що віддалене Гнатка і час укріпить єї в тій постанові і замінить в пересьвідчене то, що нинї було лише обявом благородности, успокоїть і его совість і не затроїть єму докором самолюбства того щастя, яке дало єму Провидїнє. Отже повірив дальшу свою долю Богу, а хоч чув, що єму тим більше тепер, коли так високо станула в его понятю, жити без неї трудно і не можна свобідно відітхнути, просив его горячо, аби єму не дав похибити і убити єї спокій для свого щастя.

Успокоївшись відчитав ще раз лист Уршулї, скропив сльозою єї слова, які писала до его батька та написав до Нарбута лист з заявою вдяки і синівскої любови. Вітцю доніс також, що хоч виповнене его бажаня не наступить так скоро, то однако не може тепер користати з ласки вітця і віддалити ся від тої, котра для него стала цїлим сьвітом. Тому просить его і благає, щоби позволив єму ужити гроший призначених для него на дорогу так, як єму серце скаже і вдяка для старого учителя, котрому він всьо завдячує. Ті листи віднїс на почту, а що хотів ще нинї уникнути виду Гнатка, супротив котрого закидував собі зраду, хоч чув що робить єму добродійство, волочив ся довго по улицях і прийшов аж пізно в ночи до дому.

На другий день була недїля. Раненько прибігла Сузанна з карточкою, на котрій були слова: „Бабуня були вчера трохи нездорові, мене також боліла голова і тому пана Ігнатия, що хотів нас відвідати, відправили ми немилосердно від дверий. Дуже менї жаль, що в такій студени трудив ся на дармо так далеко. Нинї ми здорові цїлком і ждемо панів з обідом“.

Коло дванайцятої прийшов пан Анзельм з сином. Мариян задрожав побачивши приятеля, котрому вже не сьмів цїлої своєї душі відкрити, а на котрого лици бачив давнїйшу щирість, немов би не крив перед ним нїякої тайни. Пан Анзельм як звичайно веселий і сьміючий ся окинув оком комнату і поклепавши Марияна по рамени сказав:

— Щось тут у тебе аж надто попрятано і чисто. Нїяка робота не зачата, палїтра пуста і кисти вимиті. Щось зачинаєш дармувати; сьвяткуєш горбатенький! Як так дальше піде, то будеш обходити не лише недїлю, але й понедїлок і з часом з польского артиста вийдеш на варшавского шевця. І чи гадаєш, що то було би гірше — додав сьміючись і сїдаючи — артист, як не має богатого вітця, ходить в дїравих чоботах, а варшавский швець має величезну каменицю. Як о тім погадаю, то справдї жалую, що мому смаркачеви не дав я від разу копита до руки і дратви, лише палїтру, при котрій може найкраще в сьвітї бути голодний і часом вдоволити ся мальованими чобітьми.

— Тепер вже тату за пізно — відповів Гнатко усьміхаючись — я собі дам раду і так, хоч з мене нї артист нї швець.

— Хиба гадаєш о тім, що з тебе нїчого хлопець — відповів старий. — В таким случаю найлїпше зробиш, як пустиш себе на льотерию. Може яка богата вдова виграє тебе, прийме за чоловіка і дасть тобі при собі кусник хлїба. Інакше то справдї не знаю, що будеш робити, як я піду там, де вже не учать рисунків і не дають пенсиї.

— То ще не так скоро буде — відозвав ся Мариян — а як буде, то преці не всї вимремо разом.

Гнатко почервенїв і стиснув руку Марияна, а старий встав, взяв в обі руки его голову і цїлуючи его в чоло сказав:

— Нехай мене лихий возьме, як знаю, що у тебе лїпше, чи голова чи серце.

принести один раз, треба уйти 1000 метрів або 1 кільометер; для всеї води 1250 кільометрів, або 166 миль, значить ся, нї більше нї менше, лиш треба ту воду занести так далеко, як приміром з Борщева до Кракова і назад. Коли-ж одну милю треба іти півтора години, то ся робота вимагає 249 годин часу, а числячи 10 годин працї денно, треба 25 днїв часу. — Щодо тягару, який треба перенести, то знов таке обчислене: Одна лїтра води важить 1 кільо, а 2 коновки (порожнї) з коромеслом нехай лиш 10 кільо, то разом з водою (по 8 кільо в кождій) будуть важити 26 кільо. Але що раз (з повними) треба нести 26 кільо, а другий раз (з порожними) лиш 10 кільо, то возьмім пересїчно половину тягару з повних (13 кільо) і порожних (5 кільо), значить ся 18 кільо. З сим тягаром треба обернути 1.250 разів, а то значить, що треба двигнути тягар 22.500 кільо або 225 кірців збіжа. До такої працї треба і сили і часу; коли же вода близько плянтациї, то і дитина може єї наносити та підiлляти тютюн. А кілько то ще води піде марно?! — розіллє ся, випарує і т. и. По такім обчисленю чей ясно стане, чому місце на тютюн треба вибирати близько води. Оттаким способом треба обчисляти собі більше менше кожду роботу і час потрібний до неї, а тогди буде можна змiркувати не лиш що і як треба робити, але й то чи якась робота може оплатити ся чи нї. При всякій роботї господарскій треба брати в рахубу не лиш самий материял і готові грошi, але й час та роботу. А у нас найчастїйше роботи і часу майже нїхто собі не рахує, нїхто їх собі не обчисляє.

— Підгодовуване лошат. Вигодувати зовсїм молодьке лоша без клячи, майже так само трудно, ба й навіть труднїйше як виплекати дитину без матерної груди; нема иншої ради, лиш годувати лоша так само як і дитину коровячим молоком (н. пр. тогди, коли кляч зараз по породї згине), дуже трудно. Лекше вже бодай в кілька днїв пізнїйше. Але іменно длятого, щоби лоша на случай потреби (н. пр. коли кляч заслабне, або коли лоша треба скорше відлучити) могло живити ся коровячим молоком, треба єго поволеньки призвичаювати, щоби оно пило і коровяче молоко. Вже в четвертім тижднї зачинає лоша потрохи скубати травичку та гризти сїно або зерно. Єсть то знак, що молоде зьвіря чує вже потребу, живити ся не лиш самим молоком, але й ще чимсь твердшим; чим оно старше, тим більше потребує і твердої пашi. Длятого потреба призвичаювати лошати вже від сеї пори, щоби они їли потрохи і твердшу пашу і не лиш не спиняти єго в тім, але ще й правильно що дня давати єму по трохи вівса та отави. Підгодовуване лошат розпочинає ся тим, що в тій порі, коли они зачнуть вже їсти і твердшу пашу, дає ся їм по пів кільо вівса на день і по трошки мягкого сїна або отави. Опісля додає ся поволи чим раз більше вівса, так, що наконець лоша середного росту дістає на день по 2 кільо вівса і по 2 кільо сїна. Так само треба призвичаювати лоша, щоби оно пило воду; можна то найлекше робити в той спосіб, що лїтну воду посипає ся трохи мукою або шротованим зерном. Зеленої пашi в більших порциях не треба лошати давати, бо орґанїзм молоденького зьвіряти через то ослабає.

— Безроги призначені на тучене нераз не хотять нїчого їсти, марнїють і тратять на вазї. Щоби охотнїйше їли, на то єсть дуже простий спосіб: треба їм що дня дати по дві жменї соленого вівса. Овес той приготовляє ся на два дни наперед слїдуючим способом: до якогось начиня насипає ся жменю вівса, а на той тонку верству соли, відтак знов жменю вівса і знов верству соли; наконець утолочує ся зерно рукою і наливає ся трошки води. Начинє не треба наповняти вівсом аж рівно з крисами, бо овес пучнявіє в гору. Годовані таким вівсом безроги зачинають правити ся, вага їх збільшає ся і они їдять опісля всякий корм дуже радо.

— Вшицї або мшицї, маленькі зеленаві або бураві комашки, котрі иноді цїлими роями обсїдають молоденькі галузки і листє всїляких дерев, корчів і иньших ростин, роблять часом велику шкоду, бо висисають з ростин, котрі обсядуть всї соки, від чого они нидїють і гинуть. Вшицї своїм способом розплоду суть вельми займаві і длятого годить ся тут дещо про то розповісти. З яєчок, які перезимують на галузках, виходять з весною молоденькі вшицї, безкрилі, котрі з заду на кадовбі мають по дві рурочки, соктицї, з котрих виділяють солодкий липкий сок (пасть, медна падь), від котрого листки блищать ся, а котрий зваблює деякі комахи і мурашки. Они лїнять ся чотири рази, заким виростуть вповнї, що триває 10 до 12 днїв. Тї мшицї не зносять яєчок, але родять живі молоденькі і то без причини самчика. Така одна мшиця звана „мамкою“ родить 30 до 40 живих молодих, котрі впивають ся в ростину своїми дзьобиками і жиють так само і так само родять живі молоденькі як їх „мамки“. Аж коли їх вже богато наплодило ся, появляють ся між ними деякі крилаті вшицї, котрим крила аж пізнїйше виростають; они перелїтають на иншi ростини і стають ся там так само „мамками“. Наконець перестають „мамки“ родити живі, а з тих, що послїднї уродили ся виростають більші безкрилі самички і меншi крилаті самчики; они парують ся і самичка зносить тогди яєчка, з котрих на рік вилазять знов „мамки“ і множать ся так само дальше. Мшицї жиють головно на яблонях і орябинї, на горосї і вицї, на рожах, базнику, бодаках і т. д. Вшицї можна вигубити в той спосіб, що посипує ся їх або т. зв. сїрковим цьвітом (дуже мілким порошком з сїрки, котрий купує ся — не потовченою на порошок сїркою), або зливає ся варом з тютюну. Той вар можна собі самому зробити. Купує ся н. пр. у фабрицї порох з тютюну та всїлякі відпадки і на лїтру того порошку наливає ся 5 лїтрів кипятку і ще раз заварює ся. Коли відтак вар вистигне, перецїджує ся єго через полотно і добре витискає ся, наливає ся до миски, і з нею іде ся до ростини, котру вшицї обсїли; тут нагинає ся кожду галузку з вшицями і мочить ся у варі тютюновім та держить ся єї в нїм через 15 мінут. Коли би якої галузки не можна було нагнути, то мастить ся єї тим варом за помочию пензлика або губки. Коли би не всї вшицї вигинули, то видко, що вар був за слабий, отже треба більше тютюну взяти.

Мариян рад був з тої розмови, бо надїяв ся, що в своїм часї буде з неї користати; але Гнатко, котрого то встидало, а може для дуже важних причин болїло, що не мав нїчого, а що гірше, що не мав нїяких виглядів на будучність і найменшого удержаня, звернув розмову на що иншого і спитав:

— Що вчера з тобою діяло ся? В пятницю не міг я тут бути, бо мав пильну роботу. Вчера був я кілька разів і все були двері замкнені. Я гадав, що ти у панї Больковскої. Але і там сказали менї, що обі панї нездорові і що тебе не було вже два днї у них. Знаєш — спитав Гнатко спускаючи очи — що там діє ся? Може прийдемо не в пору?

— Противно — відповів Мариян — вже здорові і ждуть на нас. Перечитай — і подав єму карточку Уршулї. А коли Гнатко взяв і почав читати, бідний Мариян, нещасливий в своїм щастю, чим раз менше довiрюючи собі, глядів на приятеля, котрому не довіряв і слїдив та розважав кождий рух черт єго лиця.

Коли прийшли на Новоміску улицю, застали вже накритий стіл і господиню дому і єї внучку, що ждали на своїх звичайних гостий. Панї Больковска перепрашала свого любимця Гнатка, що не могла єго вчера бачити а Уршуля повитавши насамперед пана Анзельма, поклонилась Гнаткови та приступила до Марияна і подаючи єму обі руки, спитала сумно усьміхаючись:

— Чи я добре зробила?

Мариян міг лише стиснути єї руку, але не міг нїчого відповісти. Коли трохи прийшов до себе, побачив, що Уршуля блїдша як звичайно, однако не вказувала нї смутку нї задуми. Лише більше поваги побачив на єї лици і якийсь сгрогший погляд в очах. Не дивував ся тому, але то вдарило єго, що була старавнїйше одїта як звичайно.

Розмова ішла гладко і з якимсь оживленем, до чого богато помагав веселий настрій пана Анзельма. Уршуля господарила з принадою і так поступала, що для кождого мала якесь чемне і дотепне слово, так, що кождому здавало ся, що він перший в товаристві і що молода господиня більше ним занята як иншими. По обідї, коли встали від стола і розійшли ся по комнатї, сїв пан Анзельм коло старої панї Больковскої, Мариян станув при вікнї, а Гнатко при печи. Уршуля вийшла з чорною кавою і поставивши одну філїжанку перед бабунею, другу перед паном Анзельмом, пішла відтак насамперед до Гнатка і показуючи єму єго каву, сказала:

— То ваша філїжанка. Ви не любите дуже солодкої, я памятала о тім.

Відтак приступивши до Марияна, шепнула:

— Тамтой гість; тебе уважаю тут за господаря і тому приходжу на послїдку.

Гнатко повтаряв собі в дусї то слово: я памятала о тім і був щасливий, а Мариян водив за нею очима, представляв собі яка буде в єго домі, а побачивши що она мало змінила ся, сказав собі, що жертва з єї сторони не мусить бути так велика, як єму здавало ся і почав знов віддавати ся щасливим надїям. Так більше менше поводила ся все, коли були разом, а що діяло ся в тій сильній і глубокій душі, того не міг навіть Мариян вичитати з єї випогодженого лиця, котре хоч ставало що раз блїдше і не сьміяло ся тим свобідним пустим сьміхом щасливої дївчини, то однако було цїлком спокійне і не зраджувало нїякої внутрішної боротьби. (Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Сеґедин 12 червня. В наслїдок великої повени часть міста і цїла околиця стоїть під водою. Два доми завалили ся.

Букарешт 12 червня. Місто Пашкани і богато сїл стоїть під водою.

Атини 12 червня. Бувшого президента мiнїстра Делїяннiса зневажило кількох людий на улици за єго полїтику, а то дало причину до поголоски о замаху на него.

Льондон 12 червня. Times доносить, що президент Фор разом з мiнїстром справ заграничних Ганото виїде при кінци липня до Росиї. Тогди буде остаточно підписаний договір в справі союза. Зі сторони росийскої підпишуть єго цар і мiнїстер Муравєв, зі сторони францускої президент і мiнїстер Ганото.

Надіслане.

За редакцію відповідає: [illegible]

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.